

Lapin liiton

Edunajamissuunnitelma 2024–2025

Laadimme Lapille kestäväää menestystä

LAPIN LIITTO

Mikä on lyhyen aikavälin (2024–2025) edunajamissuunnitelma?

- Toteuttaa Lappi-sopimusta, kuten toimintasuunnitelmakin, mutta edunajamisen tavoitteiden näkökulmasta
- Pyritään vaikuttamaan toteutettavan hallitusohjelman toimeenpanoon ja pohjoisen ohjelman edistämiseen
- Edunajamissuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain Lapin liiton hallituksen toimesta
- Tarvittaessa suunnitelmaa myös päivitetään seurannan yhteydessä

LAPIN LIITTO

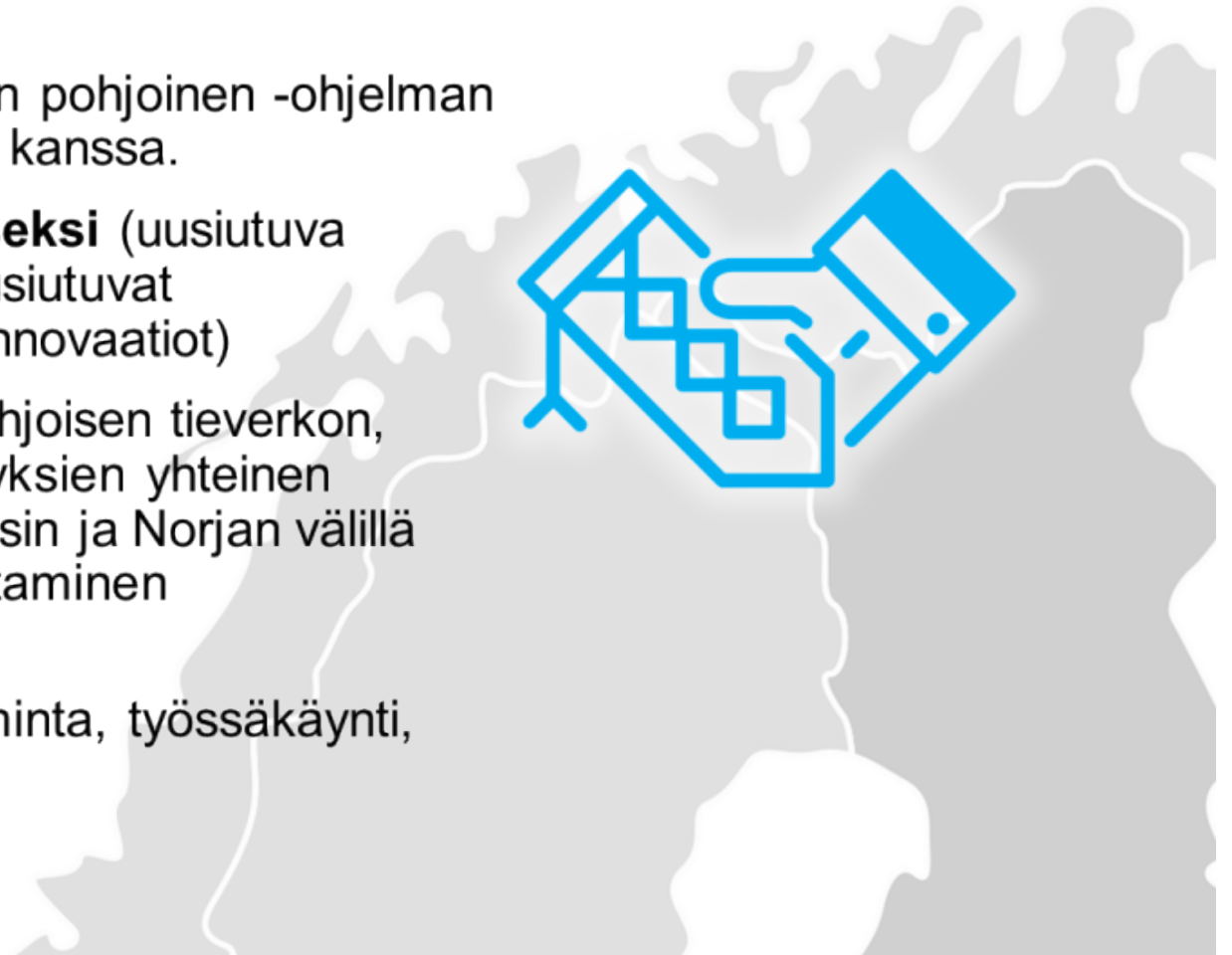

Kuvat: Lapin materiaalipankki

PÄÄTAVOITE: Yhteinen pohjoinen -ohjelma

Esitämme, että hallitus käynnistää Yhteinen pohjoinen -ohjelman valmistelun yhteistyössä Ruotsin ja Norjan kanssa.

- 1. Lapin vihreän siirtymän vauhdittamiseksi** (uusiutuva energia ml. vety, mineraaliarvoketjut, uusiutuvat biomateriaalit, teollisen kiertotalouden innovaatiot)
- 2. Huoltovarmuuden kehittämiseksi** (pohjoisen tieverkon, rautatieyhteyksien ja energiansiirtoyhteyksien yhteinen strategia ja kehittäminen Suomen, Ruotsin ja Norjan välillä sekä tietoliikenteen runkoverkon vahvistaminen maayhteydellä)
- 3. Rajaesteiden poistamiseksi** (yritystoiminta, työssäkäynti, yhteiset investoinnit)

Uusi sivu: Yhteinen pohjoinen -ohjelma

TAVOITE	Aikataulu	Kumppanit	Edunvalvonnan kohderyhmät
Lapin edustaja ohjelmaa valmistelemaan VN kanslian neuvottelukuntaan	Syksy 2023	Pohjoisen yhteistyötahot Pohjoisen ohjelmasta	VN, Artjoki
Liikenne 12 –ohjelmaan huoltovarmuus ja strategiset mittarit sekä edustaja parlamentaariseen työryhmään	Syksy 2023	Lapin Ely, Lapin kansanedustajat	LVM
Pohjoisen ohjelman sisällöt kirjataan evs:n sekä Lapin liiton, Lapin kauppakamarin ja Lapin yrittäjien yhteisen ohjelman mukaisesti	2023 - 2023	Lapin kansanedustajat	VN
Pohjoisen ohjelma toimeenpannaan	Ministeriöiden budjettivalmistelu 12/2023 ja 01/2024 Kehysriihi kevät 2024 Budjettiriihi syksy 2024	Lapin kansanedustajat, ministeriöiden suunnitelmia valmistelevat virkamiehet	VN, LVM, TEM, OKM, SM, STM
Aluehallintouudistuksessa varmistetaan valtionhallinnon palveluiden säilyminen Lapissa.	Heti	Lapin Elyn ja Avin johto, Lapin kansanedustajat, ministeriöiden suunnitelmia valmistelevat virkamiehet	TEM
Teollisen strategian ja mineraalipolitiikan sisältöjen tuottaminen. Lapin edustaja valmisteluun.	Ohjelmatyön käynnistyessä	Lapin Ely, Lapin kauppakamari, Lapin kansanedustajat	TEM

Edunajamisen muita osatavoitteita 2024–2025

Osaava työvoima

Vihreä siirtymä,
luvitus ja
maakuntakaavoitus

Saavutettavuus

Saamelaisasiat

Huoltovarmuus

LAPIN LIITTO

Osaava työvoima

- Lappi pyrkii pilottialueeksi työvoiman riittävyttä turvaavien aluekehitystoimenpiteiden kokeiluissa (esim. kaksoiskuntalaisuus tai hyvitykset opintolainan takaisinmaksuun yms.)
- Liikkuvuusavustusten ja työasuntovähennyksen laajentaminen
- ~~Saatavuusharkinnan ohituskaista aloille, joissa työvoimapulaa~~
- ~~Oleskeluprosessien käsittelyn~~ Maahanmuuttoprosessien sujuvoittaminen ja nopeuttaminen
- Varmistetaan riittävä kuntarahoitus Lapissa
- Varmistetaan sekä ammattiosaamisen että korkeakouluosaamisen ennustettava ja riittävä rahoitus Lapissa. ~~Vahvistetaan vieraskielisen tutkintokoulutuksen mahdollisuuksia ja resursseja niin toisella asteella kuin ammattikorkeakoulussa.~~
- Rajaesteiden systemaattinen purku
- ARA –rahoituksen kohdentaminen Lappiin asuntopulan vähentämiseksi
- Varmistetaan sosiaali- ja terveysalan riittävä rahoitus

Osaava työvoima

TAVOITE	Aikataulu	Kumppanit	Edunvalvonnan kohderyhmät
Hakeutuminen pilottialueeksi (esim. kaksoiskuntalaisuus, opintolainojen anteeksianto + muut kannustimet)	Budjettiriihi 2024	Hama-verkosto, Itä-Lapin kuntayhtymä, Lapin kansanedustajat	OKM, (TEM, STM)
Liikkuvuusavustusten ja työasuntovähennyksen laajentaminen		Lapin Ely, Lapin kansanedustajat	TEM
Maahanmuuttoprosessin sujuvoittaminen ja nopeuttaminen		Lapin Ely, Lapin kansanedustajat	TEM, UM
Varmistetaan kuntarahoituksen riittävyys rahoitusuudistuksissa		KJ –verkosto, Lapin kansanedustajat	SM; VM
Varmistetaan sekä ammattiosaamisen että korkeakouluosaamisen ennustettava ja riittävä rahoitus Lapissa..		Oppilaitokset (REDU, Lappia, AMK), Lapin kansanedustajat	OKM
Rajaesteiden systemaattinen purku		Rajakunnat, Lapin kansanedustajat, Pohjoiskalotin neuvosto, Rajaneuvota	UM, TEM
ARA –rahoituksen lisäys Lappiin		2024 – 2025	KJ –verkosto, Kuntaliitto, Lapin kansanedustajat
Varmistetaan sosiaali- ja terveysalan riittävä rahoitus	Budjettiriihi 2024	Lapha, KJ –verkosto, Lapin kansanedustajat	STM

Vihreä siirtymä, luvitus ja maakuntakaavoitus

- Oikeudenmukaisuuden kokemuksen varmistaminen vihreän siirtymän toteuttamisessa huomioimalla Lapin arktiset olosuhteet, harva asutus ja pitkät välimatkat
- Metsäpolitiikassa on huomioitava alueiden **erityispiirteet**, Lapin monipuolinen metsienkäyttö sekä kattava suojelualuepinta-ala ja valtion metsien määrä (Huom. IP-alueen yhteistyö)
- **Metsäerän** oikeudenmukainen jako (pinta-alaperusteisesta verokertymästä myyntitulooperusteiseen > kunnilta jää saamatta verotuottoa)
- **Kiertotalouden ja kaivannaisalan esteiden ja kannusteiden arviointi, sekä tarvittavat toimenpiteet** (lupaprosessien yksinkertaistaminen, valitusoikeuden rajaaminen, viranomaisten välinen yhteistyö yms.)
- Uusien energiaratkaisujen täysimääräinen paikallinen tuotto, energiakustannusten hillintä harvaanasutuilla alueilla, rajat ylittävän energiasiirtojärjestelmän kehittäminen)
- Vaelluskalahankkeiden rahoituksen turvaaminen
- Aluehallintouudistuksessa varmistetaan valtionhallinnon palveluiden säilyminen Lapissa.
- Estetään maakuntakaavan oikeusvaikutteisuuden heikentäminen
- Maakunnan palveluiden säilyminen Lapissa ja mm. Akke –rahoituksen oikeudenmukainen jakaminen

Vihreä siirtymä, luvitus maakuntakaavoitus

TAVOITE	Aikataulu	Kumppanit	Edunvalvonnan kohderyhmät
Oikeudenmukaisuuden kokemuksen varmistaminen (arvotavoite)	Säädösvalmistelun edetessä	IP-alue, Lapin kauppakamari	TEM, MMM (maa- ja metsätalousministeri), Mepit
Lapin erityispiirteiden huomioiminen metsäpolitiikassa		IP-alue, Lapin kansanedustajat, Metsähallitus, Lapin kauppakamari	TEM, MMM (maa- ja metsätalousministeri), Mepit
Metsäerän oikeudenmukainen jako	Budjettiriihi 2024	Lapin kansanedustajat, Lapin kunnat ja seutukunnat	VM
Kiertotalouden ja kaivannaisalan esteiden ja kannusteiden arviointi, sekä tarvittavat toimenpiteet	Säädösvalmistelun edetessä	Kiertotalouskeskus, kaivannaisteollisuus ry., Lapin kauppakamari	TEM
Uusien energiaratkaisujen täysimääräinen paikallinen tuotto, rajat ylittävän energiasiirtojärjestelmän kehittäminen		Lapin kansanedustajat, Lapin kauppakamari	VM, TEM, STM
Aluehallintouudistuksessa varmistetaan valtionhallinnon palveluiden säilyminen Lapissa.	Heti	Lapin Elyn ja Avin johto, Lapin kansanedustajat, ministeriöiden suunnitelmia valmistelevat virkamiehet	TEM
Estetään maakuntakaavan oikeusvaikutteisuuden heikentäminen	Säädösvalmistelun edetessä	IP -alue	TEM, OM, MMM, LVM

Saavutettavuus

- Valtateiden 21 ja 5 (Kemijärvi-Sodankylä väli) saaminen osaksi TEN-T kattavaa verkkoa,
- Valtateiden 4, 5, 21 ja kantatie 82- perusparannukset (Väylävirasto hakenut vt4:lle 2,3M€/CEF ja kt82:lle 1,15M€/CEF)
- Alempiasteisen tieverkon korjausvelan pienentäminen (3-numeroiset tiet ja soratiet, joita metsäteollisuus käyttää).
- Seututie 955 Kittilä-Inari (Pokan tie) tieluokan nosto ja perusparannus
- ~~Ajoksen ja Röyttän satamien infrastruktuurin ja huoltovarmuustason varmistaminen. (Röyttän sataman saaminen osaksi TEN-T kattavan verkon satamaverkkoa)~~
- Oulu-Laurila ratayhteyden palvelutason nostaminen (Väylävirasto hakenut 16,78M€/CEF)
- Lapin kaikkien lentoasemien toiminnan turvaaminen
- Raskaan liikenteen aikaperusteisen tienkäyttömaksun (Vinjettin) käyttöönoton edistäminen
- Väylävirasto hakee JTF pilariin II lainaa alemman tieverkon kunnostukseen

Saavutettavuus

Huoltovarmuus:

- ~~Henkilö/tavaraliikenteen raidekuljetuskapasiteetin tason nosto ja yhteensopivuus Suomen ja Ruotsin välillä (Tornio-Haaparanta)~~
- Kemijärvi-Salla rautatieyhteyden liikennekäyttöönoton suunnittelu
- ~~Kolarin radan sähköistäminen~~
- Runkoverkkoyhteyksien rakentaminen Suomen, Ruotsin ja Norjan välillä

~~ÄRM/PÄRM- statuksen omaavat kaupungit/kunnat~~

- ~~Kemin Sahasaarentien tieinfran rahoitusratkaisu (liittyen Metsäfibren tehdasinvestointiin 16 M€), saatu!~~
- Utsjoen kevyenliikenteenväylän infrainvestoinnit (6,2 M€)

Laajakaista

- Laajakaistarakentamisen rahoituksen varmistaminen niin, että maakunnalliset tavoitteet voidaan toteuttaa

Saavutettavuus

TAVOITE	Aikataulu	Kumppanit	Edunvalvonnan kohderyhmät
Vt:t 4 ja 5, sekä vt 21 ja kt 82 perusparannukset	Budjettiriihi 2024	Lapin ELY, Lapin kunnat, Lapin kansanedustajat	LVM, Väylävirasto
Seututie 955 Kittilä-Inari (Pokan tie) tieluokan nosto ja perusparannus	Budjettiriihi 2024	Lapin ELY, Lapin kunnat, Lapin kansanedustajat	LVM, Väylävirasto
Utsjoen kevyenliikenteenväylän infrainvestoinnit (PÄRM)	Budjettiriihi 2024	Utsjoki, Lapin kansanedustajat	Ministerit Ranne, Rydman ja Purra
Lapin kaikkien lentoasemien toiminnan turvaaminen	Budjettiriihi 2023	Meri-Lapin kunnat, Meri-Lapin kehitys, Lapin kansanedustajat, IP-alue, Enontekiö, Lapin kauppakamari	LVM
Käyttöön otettavan raskaan liikenteen aikaperusteisen tienkäyttömaksun (Vinjetin) oikeudenmukaisen määräytymisen varmistaminen	Budjettiriihi 2024	Lapin ELY, kuljetusalan edunvalvontajärjestöt, SKAL, AKT, Ministeriön valmistelevat virkamiehet	LVM
Laajakaistarakentamisen rahoituksen varmistaminen niin, että maakunnalliset tavoitteet voidaan toteuttaa	Budjettiriihi 2024	Lapin kunnat, Lapin kansanedustajat	TEM, STM, LVM
Runkoverkkoyhteyksien rakentaminen Suomen ja Ruotsin välillä	Budjettiriihi 2024	Lapin kansanedustajat	TEM, LVM

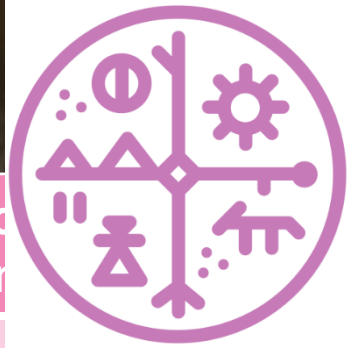
Saamelaisasiat

- Edistetään valtion rahoittamaa saamelaiselinkeinorahaston perustamista
- Edistetään saamenkielisten digitaalisten peruspalvelujen, oppimisympäristöjen ja oppimateriaalien saatavuutta
- Edistetään hankkeita, jotka kehittävät etäyhteyksin annettavan saamen kielten ja saamenkielisen opetuksen pedagogiikkaa.
- Edistetään hankkeita, jotka tuottavat informaatiota ja digitaalista oppimateriaalia saamelaisten historiasta, kulttuurista ja saamelaisyhteisöstä opetusta varten.
- **Edistetään saamenkielisen nuoristyön toteuttamisesta**

Saamelaisasiat

TAVOITE	Aikataulu	Kumppanit	Edunvalvokohderyhmä
Saamelaiselinkeinorahasto			VM, TEM
Edistetään saamenkielisten digitaalisten peruspalvelujen, oppimisympäristöjen ja oppimateriaalien saatavuutta			LVM, OKM
Edistetään hankkeita, jotka kehittävät etäyhteyksin annettavan saamen kielten ja saamenkielisen opetuksen pedagogiikkaa.	Budjettiriihi 2023 – Säädösvalmistelujen edetessä	Saamelaiskäräjät, Lapin kansanedustajat	Kansallinen raha/OKM
Edistetään hankkeita, jotka tuottavat informaatiota ja digitaalista oppimateriaalia saamelaisten historiasta, kulttuurista ja saamelaisyhteisöstä opetusta varten			Kansallinen raha/OKM
Edistetään saamenkielisen nuoristyön toteuttamisesta	Budjettiriihi 2023 – Säädösvalmistelujen edetessä	Saamelaiskäräjät, Lapin kansanedustajat	Kansallinen raha/OKM

Huoltovarmuus

- VT21, 4 ja 5, KT82 ja ST955 perusparannukset (MilitaryMobility)
- Henkilö/tavaraliikenteen raidekuljetuskapasiteetin tason nosto ja yhteensopivuus Suomen ja Ruotsin välillä
- Kemijärvi-Salla rautatieyhteyden liikennekäyttöönoton suunnittelu
- Runkoverkkoyhteyksien rakentaminen Suomen, Ruotsin ja Norjan välillä
- **Liikenne12 ohjelman kriteeristön muutos, sisältämään strategiset hankkeet ja huoltovarmuus**
- **Edustaja Liikenne12 ohjelman valmisteluun ja ohjaukseen**
- **Nato –jäsenyyden aluetaloudellisten vaikutusten edistäminen. Lapin jääkäriprikaatista saadaan arktisen osaamisen keskus.**
- **Alueellisen huoltovarmuuden edistäminen (elinkeinot, osaaminen, infra)**
- **Potentiaaliset teemaan liittyvät rahoituslähteet**
- **Omavaraisuutta tukevan energiatuotannon edistäminen**

Huoltovarmuus

TAVOITE	Aikataulu	Kumppanit	Edunvalvonnan kohderyhmät
VT21, 4 ja 5, KT82 ja ST955 perusparannukset (MilitaryMobility)	Budjettiriihi 2024 Komission työohjelma (security of supply – instrumentti) 2024 Espanjan pj kauden esitys TEM muutoksesta 2023	Lapin ELY, Lapin kunnat, Lapin kansanedustajat, Suomen MEP:t	LVM, Väylävirasto
Henkilö/tavaraliikenteen raidekuljetuskapasiteetin tason nosto ja yhteensopivuus Suomen ja Ruotsin välillä	Budjettiriihi 2024	Lapin kansanedustajat	VM, LVM
Kemijärvi-Salla rautatieyhteyden liikennekäyttöönnoton suunnittelu	Budjettiriihi 2024	Lapin kansanedustajat	VM, LVM
Runkoverkkoyhteyksien rakentaminen Suomen, Ruotsin ja Norjan välillä	Budjettiriihi 2023, 2024	Lapin kansanedustajat, Lapin kauppakamari	LVM, TEM
Liikenne12 ohjelman kriteeristön muutos, sisältämään strategiset hankkeet ja huoltovarmuus sekä edustaja Liikenne12 ohjelman valmisteluun ja ohjaukseen	Ohjelman valmistelun edetessä	Lapin ELY, kuljetusalan edunvalvontajärjestöt, SKAL, AKT	LVM, TEM
Nato –jäsenyyden aluetaloudellisten vaikutusten edistäminen. Lapin jääkäriprikaatista saadaan arktisen osaamisen keskus.	Jatkuvaa	PV, Lapin Ely	PLM, TEM
Alueellisen huoltovarmuuden edistäminen (elinkeinot, osaaminen, infra) Potentiaaliset teemaan liittyvät rahoituslähteet Omavaraisuutta tukevan energiatuotannon tukeminen	Jatkuvaa	Elinkeinoelämä, oppilaitokset, PV	TEM, VM, PLM

Edunajamisen etulinjassa:
Lapin liiton johtoryhmä

Mika Riipi
Maakuntajohtaja

Jenni Lintula
Viestintäpäällikkö

Päivi Ekdahl
Kehittämisjohtaja

Paula Qvick
Suunnittelujohtaja

Kirsi Pulkamo
Hallintojohtaja

Heli Knutars
Yhteysjohtaja

LAPIN LIITTO

Lapin liiton edunajamisen suunnitelma 2024–2025

Laadimme Lapille kestävästä menestystä